

Bálint Endre Levente karcolatai

Rácz néni

Rácz néni évtizedeken át volt a malmói piac koronázatlan királynője. Sötét ruhákba bugyolált magas, szilárd alakjával magabiztosan uralta az egész piacot a paprikás stand mögül. Haja kifogástalan választékkal feszült a fején, kontyát talán egy orkán sem bonthatta volna meg. Rácz nénit soha senki nem látta mosolyogni és egyesek elnevezték a magyar Chuck Norrisnak, mivel kőkemény arckifejezését még a csernobili atomszerencsétlenség sem volt képes megrezdíteni. Terjengtek olyan mendemondák, hogy Rácz néni egy alkalommal szinte elmosolyodott, de akkor is csak majdnem, amikor a paprikás stand előtt egy arra siető vevő megcsúszván egy lerágott almacsutkán, hanyatt vágódott. Állítólag abban a pillanatban valami ismeretlen rezgés futott végig a néni szájszögletében, amit némi jóindulattal még mosolyként is el lehetett volna könyvelni. Egyetlen röpké kis pillanat volt az egész, de a szemtanúkban amolyan halleluja érzést keltett, mivelhogy bebizonyosodott, hogy Rácz néni mégsem egy földöntúli lény. Igaz, hogy ezek a szemtanúk soha nem tudtak senkit meggyőzni erről.

A svéd vásárlók is kuriózumként kezelték, amolyan kulturális bálványként emlegették, egy távoli, egzotikus civilizáció attaséjaként, mert annak ellenére, hogy több, mint 30 éve érkezett Svédországba, Rácz néni nem volt hajlandó svédül beszélni a vevőkkel. Ötpercenként harsány hangon közölte meghökkenett vásárlókkal magyarul, hogy: **NE VÁLOGASSUNK KÉREM!!!** vagy: **MAGYAR PAPRIKÁT TESSÉK, KITŰNŐ MINŐSÉG!!** Ezekből az elharsogott mondatokból a nem magyar anyanyelvűek annyit értettek, hogy „paprika” a többi csak amolyan pogány hadova volt valami ismeretlen nyelven. A piac arab és perzsa árusai mérhetetlen tisztelettel kezelték és kőből faragott alakját és arcát elnézegetve egyikük sem csodálkozott azon, hogy bár Rácz néni minden napját férfiak között töltötte el, méghozzá fátyol vagy fejfedő nélkül, mégis sikerült távol tartania magától mindenféle parázna alakot. Olyanok is akadtak, akik kihasználták jelenlétét, és direkt a közelében béreltek helyet, tudván, hogy nem akadt a városban olyan elvetemedett zsebtolvaj, vagy egyéb ilyenfajta népség, aki ott mert volna próbálkozni, ahol a néni sötét alakja tornyosult.

Rácz néni természetes részévé vált a piacnak és szinte szimbólumként kezelték. Jelenléte nyugodt méltóságot árasztott maga körül, és sokan el sem tudták volna képzelni a malmói piacot nélküle.

Egyetlen alkalommal fordult elő, hogy a néni nem je-

lent meg hajnalban, és az árusok körében máris bizonytalanság kezdett terjengeni. Sokan a nyakukat tekergették, gondolván, hogy valamelyik sarok mögül csak előbukkan Rácz néni és Szent Brigittaként végigvonul majd a sorok között. De nem, Rácz néni nem jelent meg, és a betonból készült stand üresen feszengett a hajnali hűvös levegőben. Az igazi okot soha senki nem derítette ki. Akadt egy olyan elmélet, miszerint Rácz nénit kötelező nőgyógyászati vizsgálatra rendelték. Rossz nyelvek azt rebesgették, hogy a kelleténél sokkal több időt vett igénybe a bevonulás, mivel a kapunál üldögélő ór nem akarta elhinni, hogy Rácz néni nőnemű lény, és nem volt hajlandó beengedni. Az a hír terjengett aztán, hogy a szóban forgó ór sokáig terápiára járt a pszichiátriára, amolyan traumás stressz- szindrómás diagnózissal.

Másnap, mikor a néni megjelent a szokásos időben, megkönnyebbülten nyögött fel a piac népe és ismét a rendes kerékvágásba került minden. Azokhoz a szerencsés halandókhöz tartozom, akiknek sikerült Rácz nénival kapcsolatot teremteni paprikavásárlás során, és állíthatom, a róla elterjedt híresztelés egyáltalán nem volt túlzott... Rácz néni egy ködös októberi napon maradt ki örökre a neki szentelt helyéről, állandó érzelmi vákuumot hagyva maga után a macskakövekkel burkolt malmói piacban. Szent meggyőződésem, hogy Rácz néni valahol, Szent Péter közelében, még mindig magyar paprikát árul az arra lebegő angyaloknak és amíg ezt teszi, Belzebub és összes pereputtya messzire elkerülik a környékét, hacsak éppen nem töltött paprika az asznapi menü a pokolban...

A csodatevő piros bogár

Hétköznap reggel van és a szokásos, munkába-óvodába indulás előtti enyhe stressz-hangulat terjed a tavaszi levegőben. Viktor fiam négy éves, és még igazán nem érdeklődik a felnőttök örökös időhiány-miatti jajgatása. Sok huzavona után, csodák csodája, valahogy mégis útnak indulunk. A garázs lejárataig elég hosszú az út, és a rózsabokrokban, a fűszálak között sok érdekes és izgalmas dolog rejtőzik. Pechemre a nyuszi-mama is pont most hozta ki három kis mitugrász kicsinyét a napfényre sütékérezni. Viktor mindennek végére szeretne járni, én – egyelőretürelmesen nógotom:

- Gyere, kisfiam, a papa elkésik a munkából.

- Akkor maradjunk itthon és nézzük meg, hol laknak a kis nyuszik.

- Nem lehet...és most siessünk, tényleg késő van már.

A garázs bejáratához lépcsők vezetnek lefelé. Én előre sietek, nagy igyekezetemben nem veszem észre,

hogy Viktor nincs mögöttem. Visszalépek néhány lépcsőfokon, és látom, hogy valamit nagyon vizsgál a harmatos fűben. Észreveszi, hogy feljöttem és őt nézem, és mielőtt még kirobbannék, gyorsan megszólal:

- Papa, gyere gyorsan ide, valami nagyon érdekes van itt!

- Viki, mondtam már, hogy nincs időnk, azonnal gyere!

- De Papa, ez egy igazán érdekes...piros bogár!

Az órára nézek, eddig hat perc késésben vagyunk. Újra szólok, ezúttal a hangom hangosabb és türelmetlenebb, mint eddig.

- Azonnal gyere, mondtam már, hogy most nincs időnk ilyesmire!

- De papa, ez egy igazi, piros...csodatévő bogár! – próbálkozok utoljára a fiam, majd a tekintetemet látva, kénytelen-kelletlen elindul felém. Sajnálom is, mert látom rajta, hogy bántja a dolog, de nincs mit tennem, be kell érnem időben. Még megfordul egyszer, visszanez, hátha mégis rá tudna venni arra, hogy megnézzük azt a piros bogarat a fűben ezen a napsütötte tavaszi reggelen. A lépcső fokain lépkedve szinte pánikhangulatom támad, talán mégis vissza kellene menni... viszont nincs időnk ilyesmire. A garázsajtó súlyosan becsapódik mögöttünk, és oda a harmatos fű, napfény, a sütkérező nyúlcsalád.

Ez a kis történet sok évvel ezelőtt történt már. Azonban valahányszor a garázs felé ballagunk, nem telik el egyetlen alkalom sem, hogy ne jutna eszembe... és titkon remélem, hátha egyszer majd visszarepül hozzánk az az igazi piros, csodatévő bogár. Még akkor is, ha elkésem a munkából.

Kagylók

Ma kagylókat gyűjtöttem a lommai tengerparton munka után, amolyan fejszellőztetés céljából. Kiültem a homokba, onnan néztem a tengert, amikor a mögöttem levő nagy társaságból odaült mellém egy kislány, olyan hat- hét éves lehetett.

-Téged hogy hívnak?-kérdezte.

-Levente.

-Ez túl nehéz. Nincs egy könnyebb neved?

-De igen. Levi.

-Levi, ez már jobb. Tudnál nekem mondani egy mesét?

-Hát mesére nincs időm, de el tudok árulni egy titkot neked.

-Jaj, szeretem a titkokat! -és egy foghíjas mosolyt küldött felém.

-Látod azt a sok csillogást a vízen?

-Igen.

-Tudod, mi az?

-Hát a napfény a vízen.

-Igen, de azt nem tudtad, hogy ebből igazi folyékony gyémánt lesz!...

-Jé, és össze lehet szedni?

-Persze, a szemeiddel. Ha kis ideig nézed és becsukod a szemeidet, akkor is látni fogod őket.

-Kipróbálhatom?

-Próbáld csak!

Újdonsült fiatal barátom lehunyta a szemét a szél-

ben és kis idő múlva elmosolyodott.

-Tényleg látom! Meg lehet tartani ezeket?

-Hát amikor elfogynak, csak gyere el ide újra amikor süt a nap és mindig gyűjthetsz.

-Nem fogynak el soha?

-De igen, amikor könnyezel, elveszlődik pár darab de itt újra találsz.

-Elmondhatom ezt Emmának? Ő a legjobb barátnőm...

-Igen, de csakis neki.

-Rendben, megígérem - mondta és elszaladt a zajos társaság felé, én meg tovább üldögéltem a parton, három kagylóval és egy friss emlékekkel a zsebemben.

KAPUK

Ligeti Pál fotósorozata

A kolozsvári Farkas utcai templom bejárata

